

# תפוז הלכות ברכות שבסעודה קער-קעז

אוצר החכמה

בית הבליעה ויניחו אכילתם ויתנו דעתם לשמוע הברכה ויענו אמן אחד מברך לכולם רסו וכן נוהגין רסו.

ומטעם זה נתפשט המנהג בכל מקום שמברכין על היין כגון בקידוש והבדלה אם אחד מברך לכולם לצאת בברכתו אומר סברי מרנן רסו ולא ברשות מרנן רסו כדי שלא לחלוק בברכת היין בין אם מברכין שלא בשעת הסעודה ובין יין הבא להם בתוך הסעודה ער:

חסר בהעתק סי' קע"ה וקע"ו אך הרוצה לעמוד על עיקרן של דברים ימצא בסידור [לקמן בסדר ברכת הנהנין שבסוף הכרך] הכל כתוב ומפורש בלי שום חסרון דהיינו מה ששייך לסי' קע"ה ימצא בפרק י"ב מסעיף י"ג עד סעיף י"ט [כ"א] ומה ששייך לסי' קע"ו ימצא בפ"ד מסעיף י"א עד סוף הפרק רע"א

מח"ל 1234567

## קעז דין דברים הנאים בתוך הסעודה ואחר הסעודה ומה דינם וכו' ו' סעיפים:

א דברים הנאים בתוך הסעודה אם הם דברים הנאים מחמת הסעודה דהיינו דברים שדרך לקבוע סעודה עליהם<sup>א</sup> בין ללפת בהם את הפת<sup>ב</sup> כגון בשר ודגים<sup>ג</sup> וירקות<sup>ד</sup> וגבינה וביצים<sup>ה</sup> ומיני מלוחים<sup>ו</sup> בין למזון ולהשביע<sup>ז</sup> כגון כרוב ותרדין<sup>ח</sup> ודייסא וכל מעשה קדרה שאינן באין ללפת אלא לתבשיל ולמזון<sup>ט</sup> א"צ ברכה לפניהם אפילו אוכלם בלא פת שברכת המוציא פוטרם ולא לאחריהם שברכת המזון פוטרם<sup>י</sup> (א) (שכיון שאין דרכם י"א לאכול אותם כל היום כמו הפירות אלא בשעת סעודה בלבד הרי הם מפלים לפת שהוא עיקר הסעודה ולכן נפטרים בברכת הפת אע"פ שאוכלם בלא פת י"ב).

(במה דברים אמורים כשקבע סעודתו על הפת שאז כל המאכלים שהם מיני לפתן ולא

### קונטרס אחרון

א) שכיון שאין בו הרב רבינו יונה<sup>ד</sup> (ומהאי טעמא אף מין לפתן שאוכלן בלא פת א"צ לברך אם קובע ללפת פת במינים אחרים, משא"כ במיני פירות, והיינו טעמא משום דגם זה בא מחמת פת<sup>ט</sup>, דזהו טעם פטורם בברכת הפת, מדפוטרות אפילו בפירות שאוכל בלא פת אם קבע עליהם<sup>טו</sup>, ויש לומר שהוא הדין בלפתן דמחמת סעודה, רוצה לומר פת:

- |   |  |
|---|--|
| רסו רבי יוסף טוב עלם הובא במחזור ויטרי סי' פ. שבלי הלקט סי' קמ. תוס' ברכות מג, א ד"ה הואיל. רמ"א ס"ח.   | ב רש"י שם ד"ה דברים. בה"ג ברכות פ"ו ז, ע"ג.                              |
| רסז דרכי משה ס"ק ז. רמ"א שם.  | ג בה"ג תוס' רא"ש טור וש"ע שם.  |
| רסח ראה לעיל סי' קצב ס"ז שאומרים כעין זה (הזמנה בפה) גם לפני ברכת הזימון.   | ד בה"ג רא"ש טור וש"ע שם.   |
| רסט כדלעיל סי' קסז סי"ט, שאומרים לפני ברכת המוציא (וברכת הזימון), וש"ג. ומנהג חב"ד שאף בקידוש על הפת (ואף ביחוד) אומרים סברי מרנן (ס' המנהגים - חב"ד ע' 28 וש"ג). | ה רבנו יונה ברכות שם ד"ה ורבנו. טור וש"ע שם.                             |
| ער מחזור ויטרי ושבלי הלקט שם. עמרת זקנים ס"ק ג. וראה הע"ב (ירוש'ו) ח"ב ע' 164.  | ו מרדכי ברכות רמז קלה. הגהות מיימוניות הל' ברכות פ"ד אות ט. טור וש"ע שם. |
| רעא וכן הושלם ברפוסים הקודמים. וראה הע"ב תשצט ע' 44, שהשייך לרמ"א סי' קעו ימצא בפ"ט ה"ו.  | ז רבנו יונה שם. וראה גם לעיל סי' קסח סי"ד.                               |

### סימן קעז

א רב פ"א ברכות מא, ב לפירוש התוס' שם ד"ה הלכתא והרא"ש שם פ"ו סי' כו. טור וש"ע ס"א. וכ"ה בלוח ברה"ג פ"ה ה"א. סדר ברה"ג פ"ד ה"א.

# הלכות ברכות שבסעודה קעז

מיני מזון<sup>טו</sup> הם) באים מחמת הפת לכן הם טפלים אליה אבל אם אינו חפץ לאכול פת ואוכל מעט פת ומברך עליה המוציא לפטור המאכלים<sup>י</sup> (ב) יש להסתפק אם נפטרים בברכתה כיון שאינן באין מחמתה או אפשר כיון שדרכם לקבוע סעודה עליהם הפת פוטרם<sup>י</sup> ולכן יברך עליהם ולא על הפת אם לא בשבת או יום טוב<sup>יט</sup>):

**ב** ואם הם דברים הבאים שלא מחמת סעודה דהיינו שאין דרך לקבוע סעודה עליהם<sup>כ</sup> לא ללפת ולא להשביע<sup>כא</sup> כגון כל מיני פירות<sup>כב</sup> וכיוצא בהם<sup>כג</sup> בין חיים בין מבושלים<sup>כד</sup> ואפילו נתבשלו עם בשר<sup>כה</sup> אם אוכל אותם בלא פת<sup>כו</sup> מעוניים ברכה לפניהם. ואפילו אוכלם בגמר הסעודה<sup>כז</sup> כדי לעכל המאכל<sup>כח</sup> (או לקנוח<sup>כט</sup> להקל מכובד המאכל<sup>ל</sup>) אינן נפטרים בברכת המוציא כיון שאינן מעיקר הסעודה ואין דרכם לבא מחמת הסעודה לעולם אלא דרכם לאכלם כל היום אפילו שלא בשעת סעודה<sup>לא</sup>.

אבל אין מעוניים ברכה לאחריהם<sup>לב</sup> (ב) (אפילו אוכלם באמצע הסעודה<sup>לג</sup> לא לעכל ולא

## קונטרס אחרון

(ב) יש להסתפק בו<sup>מ"א</sup> מ"א<sup>טז</sup> (ולא דמי למה שכתבו התוס' דף ל"ח<sup>לז</sup>, משום דבא מחמת סעודה, דכל מה שאינו לפתן היינו דהוא עצמו סעודה יחשב כיון שבא להשביע, והפת הוא ראש לכל מילי סעודה כמו יין למשקים<sup>לז</sup>, אבל לפתן אינו סעודה. אבל מה שכתב אבן העזר<sup>לז</sup> צריך עיון גדול, דלמה לי סבת הפת במים<sup>מ"ז</sup>):

(ג) אפילו אוכלם בו<sup>מ"א</sup> (ומה שכתב הלבוש<sup>מ"ז</sup> וכן הוא ברשב"א<sup>מ"ז</sup>, זה אינו, דבכהאי גוונא גם

הפירות לשבח ע"י הבישול גם אם היו מתבשלים בלא הבשר.  
**כו** תוס' שם ד"ה אייתו וד"ה הביאו. רבנו יונה שם. שו"ע שם. מ"ז סק"ג ד"ה הכלל.  
**כז** וראה ברה"ש סי' מ סק"ג. תורת מנחם לסדר ברה"ג פ"ד ה"ב סק"ו.  
**כח** ברכות מהר"ם שם. מרדכי שם. הגהות מיימוניות שם. מ"א סי' קעד סק"א.  
**כט** תוס' שם ד"ה הביאו. מ"ז שם. מ"א סק"ב. וראה גם לעיל סי' קסח סי"ד.  
**ל** תוס' רבינו יהודה שם ד"ה מסקנא דמילתא. רמ"ח [ברכות מהר"ם]. מ"א סי' קסח סק"א. וראה גם לעיל שם.  
**לא** הרב רבנו יונה שם. וכ"ה בלוח ברה"ג שם. סדר ברה"ג שם. וראה גם לעיל סי' קעד ס"ב.  
**לב** רב פפא ברכות שם. טור וש"ע שם.  
**לג** ראה ברה"ש ותורת מנחם שם.  
**לד** סק"א.  
**לה** ע"א ד"ה מר, לענין מיני מזונות שאוכלין לקביעות סעודה, ומספק מברך על הפת תחלה.  
**לו** שבוה אמרינן לעיל סי' קעד ס"ד דהיינו אפי' שותה יין מעט לצורך מצוה, ובסדר ברה"ג פ"א הכ"א דהיינו אפילו "שתה יין פחות משיעור רביעית".  
**לז** סי' קעד, שחולק על המ"א מכח קושיה הנ"ל.  
**לח** כדלעיל סי' קעד סוס"ב (ובשו"ע שם סי' ז) "כי שתיית המים בסניבת הפת היא וברכת הפת פוטרם".  
**לט** ס"א, דהיינו כשכאים לעורר תאות המאכל.  
**מ** ברכות מא, ב ד"ה הביאו. וראה העו"ב (ירוש'ו) ח"ב ע' 74.

**טז** כ"ה ברפוס ראשון. וכן הגיה קונטרס השלחן ע"י בו הערה לד (ע"פ קו"א סק"ב) ע"ש [וראה עוד שם שג"ל שמקום החצע"ג צ"ל אחר התיבות "לפטור המאכלים"].  
 אבל ברפוס זיטומיר תר"ז כתב לתקן "או מיני מזון", ואחריו נמשכו כל הדפוסים שלאחריו.  
**יז** ואם אוכל קצת פת שלא זיקו לו המים ראה לעיל סי' קעד סוף ס"ב. לקמן סי' ריב ס"ה וס"י.  
**יח** ע"י בקונטרס אחרון. וראה העו"ב (ירוש'ו) ח"ב ע' 167.  
**יט** מ"א ס"ק א (ראה נו"כ שם שגורסים כן במ"א).  
**כ** רב פפא ברכות מא, ב. לפירוש התוס' שם סד"ה הלכתא. רא"ש שם פ"ו סי' כו. טור וש"ע ס"א. וכ"ה בלוח ברה"ג פ"ה ה"ב. סדר ברה"ג פ"ד ה"ב.  
**כא** ברכות מהר"ם ד"ה דברים הבאים. מרדכי שם רמז קלה. הגהות מיימוניות הל' ברכות פ"ד אות י.  
**כב** רב הונא ורב נחמן ברכות שס. רב פפא שם לפי התוס' והרא"ש ומרדכי שם. טור וש"ע שם.  
**כג** הרב רבנו יונה שם ד"ה ורבנו. מ"א ס"ק ב. וראה גם לעיל סי' קסח סי"ד. סי' קעד ס"ג.  
**כד** של"ה שער האותיות דיני ברה"ג כלל ד אות ב. מ"א סק"ב. אליה זוטא ס"ק א. אליה רבה ס"ק ב. ובסדר ברה"ג שם: ויש מסתפקים בפירות מבושלים כשאוכלם למזון ותבשיל אם לברך לפניהם, ולכן יש לאכול מהן מעט קודם הסעודה ולברך עליהם, אבל אוכל מהם מעט תוך הסעודה או בסופה לקינוח או לתענוג צריך לברך לפניהם לדברי הכל.  
**כה** מ"א סק"ג. וראה לקמן סי' רה ס"בג אם צריך שישתנו

# תפח הלכות ברכות שבסעודה קעו

אוצר החכמה

לקנוח אלא לתענוג בלבד<sup>מא</sup>) שכיון שבאו בתוך הסעודה קודם שמשכו ידיהם מן הפת ברכת המזון פוטרם לפי שכל מה שבא תוך הסעודה הוא מכלל השביעה שנאמר בה<sup>מב</sup> ושבעת וברכת<sup>מג</sup>:

ג אבל אם אוכלם עם פת נעשו טפלה לפת וברכת המוציא פוטרתן<sup>מד</sup> אפילו קבע לפתן סעודתו על דבר אחר והביאו לפניו פירות לקנוח ולתענוג ואוכל מהם מעט עם פת<sup>מה</sup>.  
ואם הביאום לפניו ללפת בהם גם כן את הפת ואכל מהם מעט עם הפת אפילו אוכל אח"כ בלא פת א"צ לברך לפניהם אם דעתו לאכול עוד מהם עם פת שכיון שתחלת אכילת הפירות וסופה היא עם הפת מצטרפין הם עם שאר הסעודה להפטר בברכת הפת אף מה שאוכל בינתיים בלא פת כיון שהביאו אותם מתחלה ללפת בהם הפת ומלפת בהם פת בתחלה וגם בסוף דעתו ללפת בהם<sup>מו</sup> ואף אם אח"כ נמלך שלא ללפת בהם בסוף אין בכך כלום כיון שבשעה שאוכל מהם על סמך ברכת המוציא כוונתו ללפת בהם עדיין אחר כך<sup>מי</sup>.

אבל אם מתחלה לא הביאום ללפת בהם את הפת אלא לקנוח סעודה אף שמלפת בהם פת תחלה וסוף ואוכל בינתיים בלא פת צריך לברך לפניהם<sup>מז</sup> כיון שעיקרם לקנוח ולא ללפת אינן מצטרפין לשאר הסעודה לפטור מה שאוכל בלא פת<sup>מט</sup>.

וכל זה כשתחלת אכילתו מהפירות היא עם פת אבל אם מתחיל לאכול בלא פת אף אם באו ללפת ומלפת בהם אלא שאוכל מעט בתחלה בלא פת צריך לברך<sup>נ</sup>.

וטוב לנהוג כן לעולם כשבאים לו פירות באמצע סעודתו<sup>נא</sup> ללפת הפת<sup>נב</sup> לאכול מהם תחלה מעט בלא פת ולברך ואח"כ יאכל בין עם פת בין בלא פת לפי שיש מסתפקין<sup>נג</sup> אף אם מלפת בהם הפת תחלה וסוף ואוכל בנתיים בלא פת אם נפטרים בברכת המוציא: ד וכל זה כשקבע לפתן סעודתו על דבר אחר ובאמצע הסעודה הביאו לו פירות אבל

## קונטרס אחרון

לפניהם אין צריך, כמו שכתבו הרא"ש<sup>נד</sup> ומ"א סי' קס"ח<sup>נה</sup> וקע"ד<sup>נו</sup>, וגם לעכל לא הזכירו כלל, אלא תלו טעמא כיון שבאו בתוך כו'): :

**מח** על הפירות שאוכל בלא פת.  
**מט** רב פפא שם לפירוש הרב רבנו יונה שם ר"ה שלא.  
**מ"א** סק"ג (דבוח כו"ע מודו).  
**נ** רא"ש ברכות פ"ז סי' כת. טור.  
**נא** ט"ז סוסק"ג. וכ"ה בלוח ובסדר ברה"ג שם.  
**נב** מרדכי שם רמז קלה. הגהות מיימוניות שם. ב"ח סוף הס'י. מ"א סק"ג.  
**נג** סמ"ג והגהות מיימוניות שם לפירוש הבי"ר ומה שרבינו אבל ומ"א שם.  
**נד** פסחים פ"ו סי' כד בסופו. ראה העו"ב (ירות"ו) ח"ב ע' 75. ואפשר הכוונה לברכות פ"ו סי' כו: לפניהם מעונין ברכה שברכת המוציא אינה פוטרתן כיון דלאו מעיקר סעודה הן, ולא לאחריהם דברכת המזון פוטר כל מה שאכלו בתוך הסעודה.  
**נה** סק"ב.  
**נו** סק"א. וראה גם לקמן סוס"ד. לעיל סי' קעד סי' ב וקו"א שם ס"ב.

**מא** רא"ה ד"ה היו לפניו (סוף ע' קכד). שיטה מקובצת שם ד"ה אמר רב פפא. וכ"ה בלוח ברה"ג שם. סדר ברה"ג שם. עי' בקונטרס אחרון.  
**מב** דברים ת, י.  
**מג** דו"ה בהמאור ברכות שם ד"ה אמר רב פפא.  
**מד** תוס' ברכות מא, ב ד"ה אייתו. רשב"א שם סד"ה הביאו מירושלמי שם פ"ו ה"ה. לבוש ס"א. ט"ז סק"ג ד"ה הכלל. וכ"ה בלוח ברה"ג פ"ה ה"ב.  
**מה** הרב רבינו יונה ברכות שם ד"ה שלא. הגהות מיימוניות הל' ברכות פ"ד אות ט וסמ"ג עשין כו (שאר ברכות שבסעודה ד"ה תני רבי חי"א) לפירוש הבי"ר ד"ה ומ"ש רבינו אבל. ט"ז שם. וראה מ"א סק"ג בביאור דברי רבנו יונה.  
**מו** רב פפא שם לפירוש הרב רבנו יונה שם ד"ה אמר. שו"ע ס"א. ט"ז סק"א. מ"א סק"ג. וכ"ה בלוח ברה"ג שם ה"ג. סדר ברה"ג פ"ד ה"ג.  
**מז** ט"ז שם ממשמעות רבנו יונה שם.

# הלכות ברכות שבסעודה קעו תפמ

5460 ע"פ

1234567

אם קבע לפתן סעודתו על הפירות נעשו לו הפירות כדברים הכאים מחמת הסעודה שנפטרים בברכת המוציא אפילו אוכלם בלא פת בתחלת אכילתם<sup>ט</sup> וא"צ לאכול מהם תחלה עם פת ויש חולקים<sup>יג</sup>.

ולכן טוב שיאכל תחלה מעט עם פת ואז אף אם אחר כך אוכל מהם בלא פת א"צ לברך עליהם<sup>יג</sup> ואפילו אין דעתו לאכול עוד עם פת כיון שעיקר קביעת סעודתו היה עליהם ללפת בהם את הפת<sup>ט</sup>.

ומי שאוכל תמרים וכיוצא בהם בין מאכל למאכל להמשיך תאות האכילה כיון שהוא צורך סעודה נפטרים בברכת הפת בכל ענין<sup>סא</sup> כמו פרפראות<sup>סב</sup> שנתבאר בסימן קע"ו<sup>סג</sup>: ה וכל מקום שאין הפירות נפטרים בברכת הפת צריך לברך עליהם אפילו היו לפניו בשעה שבירך המוציא<sup>טד</sup> ונתכוין לפוטרים<sup>סה</sup>.

וכל מקום שהם נפטרים נפטרים אפילו לא היו לפניו בשעה שבירך המוציא ולא היה דעתו עליהם<sup>סו</sup> (ואע"פ שבכל מקום אין העיקר פוטר את הטפל בברכתו אם אין הטפל לפניו ואין דעתו עליו מכל מקום בסעודה<sup>סו</sup> כיון שקובע עצמו לאכילה הרי דעתו מן הסתם על כל מה שיביאו לפניו אע"פ שלא היה כן בדעתו) בפירוש<sup>סז</sup>.

אבל אם ידוע שלא היה דעתו על זה כלל כגון שאחר שבירך על הפת שלחו לו דורון מבית אחרים שאינו סמוך עליהם ולא היה דעתו על הדורון אינו נפטר בברכת הפת אפילו הוא דבר שדרכו לבא ללפת את הפת<sup>סח</sup> ומלפת בו את הפת ועכשיו אין העולם נוהרים בזה במדינות אלו<sup>ט</sup> מפני שכינינו הוא דבר מצוי שאחד שולח לחבירו<sup>סח</sup> דורון בסעודה אפילו מבית אחרים<sup>טא</sup>.

(וכל זה לענין אם נפטר בברכת הפת אבל כל דבר שנפטר בברכת הפת אע"פ שסיים לאכלו וגמר בלבו שלא לאכול ממנו עוד בסעודה זו וחזר ונמלך לאכול א"צ לברך עליו כמו שיתבאר בסימן קע"ט<sup>טב</sup>):

ו' ודברים הבאים לאחר הסעודה<sup>טב</sup> (שהיה מנהג בימות חכמי התלמוד<sup>טז</sup> שבסוף הסעודה היו מושכים ידיהם מן הפת<sup>טז</sup> ומסירים אותה<sup>טז</sup> וגם השלחנות הקטנים שלפני כל אחד

שם מא, ב ד"ה אמר. שו"ע ס"ד). פסקי ריא"ז ברכות פ"ו ה"ד ס"ד. שלטי גבורים (כמ, א) סוף אות ב. מ"א ס"י ריב סק"ב.  
 סז ראה גם לקמן ס"י ריב ס"י וש"נ.  
 סח רמ"א ס"ה. וכ"ה בלוח ברה"נ שם. סדר ברה"נ שם.  
 סט ספר הפרדס דיני דברים הבאים מחמת הסעודה ע' קפד. ב"י ד"ה ומיהו. שו"ע ס"ה.  
 ע רמ"א ס"ה. לבוש ס"ג.  
 עא לבוש שם. וכ"ה בלוח ברה"נ שם ה"ו. סדר ברה"נ שם ה"ו. וראה מ"מ וציונים. ביאור לסדר ברה"נ שם ע' 122.  
 עב ס"א. וראה תהל"ד סק"ד. העו"ב (ירוש'ו) ח"ב ע' 173.  
 עג רב 99 שם מא, ב.  
 עד ראה גם לעיל ס"י קעד ס"ה.  
 עה תוס' ברכות שם ד"ה לאחר. רא"ש שם פ"ו ס"י כו כסופו. טור וש"ע ס"ב.  
 עו רא"ש שם. טור וש"ע שם.

זז טור בשם הרא"ש (ברכות פ"ו ס' כח). שו"ע ס"ג.  
 נח הרב רבנו יונה ברכות שם סד"ה אמר לפי דעת הב"ר ד"ה ומכלל. שו"ע שם (ואף הט"ז שם מודה שטוב כו').  
 נט ב"י שם. שו"ע שם. ט"ז שם.  
 ס הרב רבנו יונה שם. רמ"א ס"ג. וכ"ה בלוח ברה"נ פ"ה ה"ד. סדר ברה"נ פ"ד ה"ד.  
 סא תוס' פסחים קטו, א ד"ה והדר. רבינו יונה על המשנה מב, א ד"ה בירך. ומ"א ס"י קעד סק"א.  
 סב תוס' ורבינו יונה שם מברכות מב, א (במשנה). טור וש"ע ס' קעו.  
 סג ס"י זה בשו"ע ד לא הגיע לירינו. וראה שו"ע שם: הפרפת דהיינו פירורי פת דק דק שדיכקם עם מרק או רבש. וראה לעיל ס"י קסה ס"ד וש"נ.  
 סד של"ה. מ"א סק"ב. אליה רבה ס"ק ב.  
 סה מ"א סק"י. וכ"ה בלוח ברה"נ פ"ה ה"ה. סדר ברה"נ פ"ד ה"ה.  
 סו דו"ה בהמאור ברכות שם ד"ה אמר (הובא ברשב"א

# הלכות ברכות שבסעודה קעו

תצ  
1134567

ליצור תוספת

ואחד ע"ו וקובעין עצמן לאכול פירות ופרפראות לקנוה סעודה ולשתות יין ע"ח) הרי כל מה שמביאים אז לפניהם אפילו דברים שדרכם לבא ללפת הפת טעונים ברכה בין לפניהם בין לאחריהם ע"ט (ואצ"ל פירות חוץ מתמרים שנפטרים בברכת המזון<sup>9</sup> כמו שיתבאר בס"י ר"ח<sup>99</sup>) מפני שהמוציא וברכת המזון אינן פוטרים אלא מה שנאכל תוך עיקר הסעודה<sup>99</sup> בעוד שלא סילקו ידיהם מהפת.

ועכשיו שאין מסלקין השלחן אחר הסעודה קודם ברכת המזון<sup>99</sup> אין לנו סילוק הפת בסתם עד ברכת המזון<sup>99</sup> או מים אחרונים<sup>99</sup> או שיטול כוס ברכת המזון בידו אע"פ שלא נטל ידיו<sup>99</sup> או שיאמר תנו כוס ונברך ברכת המזון<sup>99</sup> שאז סילק דעתו מלאכול לגמרי (ואצ"ל אם אמר בפירוש שמסלק את עצמו מלאכול עוד אע"פ שלא אמר תנו ונברך והוא הדין אם גמר כן בלבו<sup>99</sup>).

ואע"פ שאם חוזר ונמלך לאכול פת יש מתירין לאכול בלא ברכה כמו שיתבאר בס"י קע"ט<sup>99</sup> ואז יכול ג"כ לאכול כל הדברים שנפטרו בברכתה<sup>99</sup> מכל מקום כל זמן שלא חזר וידיו מסולקות הימנה<sup>99</sup> אין שאר דברים נפטרים בברכתה אף על פי שלא סילק דעתו מהם:

ז ובסעודות גדולות שרגילים למשוך ידיהם מן הפת ולערוך השלחן בפירות ולקבוע שתיה<sup>99</sup> היה ראוי לברך על המשקים אע"פ שהם באים מחמת הסעודה וגם ברכה אחרונה<sup>99</sup> על הפירות קודם ברכת המזון אלא שלא נהגו כן<sup>99</sup>.

ויש מי שלימד עליהם זכות<sup>99</sup> לומר שלא הצריכו לברך בימיהם אלא משום שנראה כסעודה אחרת מה שאוכלים ושותים אחר סילוק השלחן לכך אינן נפטרים בברכת הפת לא מברכה ראשונה ולא מברכה אחרונה אבל כל מה שאוכלין ושותין על השלחן שאכלו עליו הפת סעודה אחת היא עם הפת<sup>99</sup> ולכן נפטרים בברכותיה<sup>99</sup> אע"פ שסילקו דעתם

- עז תוס' ברכות מב, א ד"ה סלק, פסחים ק, ב ד"ה לאו. שם קג, ב סד"ה אנא. רבנו יונה ברכות שם ד"ה מיהו. רא"ש שם סי' לא. מ"א סק"ו. וראה גם לקמן סי' קפ ס"ד.
- עח תוס' ברכות ופסחים שם. רא"ש שם סי' כו. טור ושו"ע שם.
- עט וטו' ברכות מא, ב שם. דא"ש שם. טור ושו"ע שם. וראה גם לעיל סי' קעד שם.
- פ שו"ת הרשב"א ח"א סוף סי' עב. מ"א סק"ו.
- פא סי' זה בשו"ע"ר לא הגיע לדינו. וראה לוח ברה"נ פ"א ה"ו. סדר ברה"נ פ"א ה"ז.
- פב רא"ש וטור ושו"ע שם. וראה לעיל סי' קעד ס"ח.
- פג תוס' ברכות מב, א שם. רבנו יונה שם. רא"ש שם סי' לא. וראה גם לקמן סי' קפ סוס"ד.
- פד תוס' ברכות מא, ב שם ופסחים שם. רבנו יונה שם. רא"ש שם סי' כו. שו"ע שם. וראה גם לעיל סי' קעד ס"ט.
- פה כדלקמן סי' קעט ס"ה וש"נ.
- פו כדלקמן שם וש"נ.
- פז מ"א ט"ו רח ט"ק כד, שמדמה דין משך ידו מהפת לדין אמר תנו כוס ונברך ואח"כ נמלך (שבפסחים קג, ב), שכל מה שמביאים או לפניהם טעונים ברכה לפניהם ולאחריהם. וראה לקמן ס"ז שמסיק בהפוסקים שמשך ידו מהפת א"צ ברכה ולכן נפטרים בברכותיה אע"פ שסילקו
- דעתם ממנה לגמרי ואפילו אמרו תנו ונברך". ולקמן סי' קעט ס"בג מבואר דהיינו שכשחזר לשתיה מברך בתחלה ולא בסוף וכשחזר לאכול שאר דברים הבאים מחמת הסעודה א"צ לברך עליהם כלל. וכ"ה בלוח ברה"נ פ"ז ה"ג ובסדר ברה"נ פ"ה ה"ג. וראה מגני השלחן ע' רנד ואילך. העו"ב (ירות ז') ח"ב ע' 175 ואילך. העו"ב תח ע' 117.
- פח ראה רמב"ם הל' ברכות פ"ד ה"ז. וראה גם לקמן סי' קעט ס"ב וס"ד.
- פט ס"א. וראה גם לקמן סי' קצו ס"א.
- צ כדלקמן שם ס"ב לענין שתיה וש"נ.
- צא ראה עד"ז גם לקמן סי' קצו ס"א.
- צב טור (ושם גם: ובמיני מגדים). ב"י סד"ה אמר רב פפא. לבוש ס"ב הובא במ"א סק"ו. וכ"ה בלוח ברה"נ פ"ה ה"ב (ושם גם: ופרפראות. וכ"ה לעיל ריש ס"ז וש"נ).
- צג אבל ברכה ראשונה על הפירות – גם כשבא בתוך הסעודה, כרעיל ס"ב.
- צד לבוש שם. ב"ח סד"ה לאחר הסעודה (הובא במ"א שם). וכ"ה בלוח ברה"נ שם.
- צה מ"א סק"ו. בלוח ברה"נ שם: ויש להם על מה שיסמכו.
- צו הרב רבינו יונה שם. מ"א שם. וראה לעיל סי' קעד קר"א סק"ט.
- צז כל אחד כדונו שיתבאר לקמן סי' קעט שמציין לקמן. וראה העו"ב תח ע' 119.

# הלכות ברכות שבסעודה קעזקעה תצא

ממנה לגמרי ואפילו אמרו תנו ונברך עד שיטלו מים אחרונים או שיטול כוס ברכת המזון כמו שיתבאר בס"י קע"ט צ"ח:

## קעה איזה דברים קרויים הפסק בסעודה ובו מ' סעיפים:

**א** היה אוכל בחדר זה (א) ונטל המאכל בידו והלך לחדר אחר לאכול צריך לחזור ולברך<sup>א</sup> שכיון שעמד והלך למקום אחר עמידתו זו היא גמר אכילתו וזו אכילה אחרת היא וטעונה ברכה בתחלה<sup>ב</sup> אע"פ שלא הסיח דעתו בינתיים<sup>ג</sup> ואפילו חזר למקומו לאכול צריך לחזור ולברך<sup>ד</sup> שכיון ששינה מקומו בינתיים הפסיק אכילתו<sup>ה</sup> אבל בחדר אחד מזוית לזוית אינו נקרא שינוי מקום<sup>ו</sup> אפילו הוא טרקלין גדול<sup>ז</sup>.

ואם מתחלה כשבירך בחדר זה היה בדעתו לשנות מקומו מחדר לחדר באמצע אכילתו<sup>ח</sup> אפילו אוכל בחדר השני מאכל אחר שברכתו כברכת הראשון<sup>ט</sup> א"צ לחזור ולברך.

והוא שיהיו שני החדרים בבית אחד אבל מבית לבית או אפילו מבית לחצר אין דעתו מועלת כלום<sup>י</sup> אפילו נטל המאכל בידו כשהולך וחוזר ואוכלו בלא היסח הדעת בינתיים<sup>יא</sup>.

ומכל מקום אם במקום שאוכל יכול לראות את מקומו הראשון שאכל שם<sup>יב</sup> אפילו דרך חלון ואפילו מקצת מקומו<sup>יג</sup> אין צריך לחזור ולברך אפילו מבית לחצר<sup>יד</sup> ואפילו לא היה כן בדעתו כשבירך<sup>טו</sup> ואפילו על מאכל אחר שברכתו כברכת הראשון אם היה בדעתו לאכול כשבירך כמו שיתבאר בס"י ר"ו טז:

### קונטרס אחרון

**(א) ונטל המאכל בו** דהא בדברים שאין טעונין<sup>א</sup> עסקינן. ועיין סי' ר"ו סעיף ה' י"ד דאם לא היה לפניו מאותו המין צריך לברך אם לא היה דעתו אפילו בלא שינוי מקום<sup>ב</sup>, וא"כ מה קמ"ל רב חסדא<sup>ג</sup>, אלא על כרחך כמ"ש<sup>ד</sup>, ואתי שפיר דמהני דעתו אפילו לדעת הרא"ש<sup>ה</sup> בפירוש הירושלמי ברכות פ"ו ה"א מאן דנסיב תורמסא כו', עיין שם סימן ר"ו ס"ו ג':

**יא** ראה קונטרס אחרון ס"ק א. וכ"ה בלוח ובסדר ברה"ג שם.

**יב** ראב"ד הל' ברכות פ"ד ה"ג. מ"א ס"ק ב. וכלקמן סי' רעג ס"ב - לענין קידוש, וברלקמן רס"י קצה לענין זימון. וראה גם לקמן סי' קפד סוף ס"א.

**יג** מ"א סי' רעג סק"ג, ולקמן שם ס"ב - לענין קידוש.

**יד** מור סי' רעג בשם הרב שר שלום - לענין קידוש. וכ"ה במגיד משנה הל' שבת פכ"ט ה"ח בשם הגאונים. שו"ע

שם ס"ב. וראה גם לקמן סי' קפד סוף ס"א. וכ"ה בלוח ברה"ג שם ה"ב. סדר ברה"ג שם ה"ב. וראה לקמן סי' קצה ס"א

גבי צירוף לזימון ובס"י רעג ס"ב לענין קידוש במקום סעודה דהוא הדין מבית לבית. וראה כרי השלחן סי' נז ס"ק ב. העו"ב תשכ"ז ע' 47.

**טו** משמעות המ"א סק"ב.

**טז** סעיף ז. וכ"ה בלוח ובסדר ברה"ג שם.

**יז** ברכה לאחרים במקומם, וברלקמן ס"ג.

**יח** ולקמן שם ס"ט. וראה יגד"ת (ג.י.) חוב"ב יב ע' כט.

**יט** ראה גם לקמן ס"ט גבי היה בגן ורוצה לאכול מפירות כל אילן, וש"נ.

**כ** פסחים קא, ב.

**כא** דמירי שנטל המאכל.

**כב** ברכות פ"ו סי' ב.

**כג** ולקמן שם ס"א.

**צח** שם נתבארו פרטי דין אמר בואו ונברך (ס"בד), ודין נטל הכוס או נטל מים אחרונים (ס"ה). וראה מגיני השלחן שם.

### סימן קעה

**א** פסחים קא, ב. לפירוש התוס' שם ע"א ד"ה אבל. ולגירסת הרא"ש פסחים פ"י סי' ה. רמב"ם פ"ד מהל' ברכות ה"ה. מור. רמ"א סוף ס"א. מ"א סק"ד. וכ"ה בלוח ברה"ג פ"ו ה"א. סדר ברה"ג פ"ט ה"א.

**ב** רש"י ורשב"ם פסחים שם ד"ה בדברים.

**ג** ומשמעות הגמ' שם. וראה קונטרס אחרון ס"ק א.

**ד** גמ' שם. רמב"ם שם ה"ג. ר"ן פסחים שם ד"ה אבל מפינה. שו"ע ס"א.

**ה** רמב"ם שם ה"ה. שו"ע ס"ב.

**ו** תוס' פסחים קא, א ד"ה אבל. רמב"ם שם. רא"ש שם. מור ושו"ע ס"ב. מ"א סק"ד.

**ז** מור ושו"ע סי' רעג ס"א. וראה גם לקמן שם ס"ג. לקמן סי' קפד סוף ס"א. והיינו אפילו יש מקום גבוה באמצע

שאינו יכול לראות משם מקומו הראשון, כדלקמן ס"ט וש"נ. **ח** רמ"א סוף ס"א. וברלקמן סי' רעג ס"ב לענין קידוש, וש"נ.

**ט** כדלקמן סי' רו ס"ט.

**י** רמ"א שם. וברלקמן סי' רעג ס"ב לענין קידוש, וש"נ.